

DVORSZKY HEDVIG
**Somogyi Győző grafikus-
 és festőművészről**

Somogy Győző egész személyiségét körülengi valami XXI. századi anakronizmus. Mi, akik régóta ismerjük őt, megszoktuk például az egyéni öltözetét, de tagadhatatlan, hogy tükröződött némi meglepetés a magyar állam vezetőinek arcán az idei Kossuth-díj parlamentbeli átadásakor, amikor Győző megállott és csendesen kezét fogott díszes ünneplőruhájában velük, amely egy fehér paraszt-ingre rávett, fémgombos bársonyzekekből, lábra simuló csizmából és oldalvást vetett, elmaradhatatlan tarisznyájából állott. A szép szál, vékony termetű, magas, szemüveges férfi megjelenése önmagában is kifejezi nézeteit és állásfoglalását a mai világról. Most ez, úgy tűnt, egybeillett a hetvenedik életévét betöltött művész és az adományozók szándékaival, habár már korábban is számos alkalommal elismerték művészi munkásságát. Az Ernst Múzeumban rendezett kiállításának katalógusában a következőket írtam róla: „Az elismerések részben a művészi és emberi különlegességnek szólnak, részben kifejezik azt a szorongó érzést, amely a kivételes képességek láttán időről időre felmerül a mindenkori méltatók körében: eléggé befogadtuk-e a szépség, a hagyományörzés, az emberi méltóság és a prófétai üzenet lényegét?” Remélem, most már több mindent megértettünk Somogyi Győző tudatosan kiformált művészetéből és életpéldájából. Immár évtizedek óta él a Balaton-felvidéki Salföldön, a sima-gömbölyűvé csiszolt kövekről híres magaslati faluban, amelyet fokozatosan meghódított a régi parasztházak külső és belső értékeinek újraterejtésével, otthonának légkörével, állatainak gondozásával, a saját maga által rajzolt salföldi újságjával, a Káli-medencéről készített hatalmas, egyedi rajzolatú képes térképével, meg a huszár becsületet és magatartást gyakorló, a lovas huszárokkal közös országjárásaival; és nem utolsósorban a festményeivel, amelyekkel már meghódította az egész országot, tán a világot is...

A mátyásföldi tisztviselő családba 1942-ben született fiú alaposan megedződött a német, majd orosz katonaság-dúlta fővárosban, később pedig a lakó-

telepre üzetésből adódó, keménylegényes kamaszkor viszontagságaiban vagy a tanulás melletti, kétkézi munkahelyeken: a nyári vasútépítői munkáktól kezdve a nyomdászatot át a tejcarnoki árukihordásig. Tehetsége és benső elkötelezettsége végül mégiscsak elvezette a művészeti és teológiai tanulmányokig. Egész élete őszinte véleményformálás jegyében zajlott, és zajlik ma is, amikor a köztestülettel alakult Magyar Művészeti Akadémia meghatározó személyiségévé vált. Fanyar kritikával, de az alanyai iránti bensőséges megértéssel rengeteget rajzolt. Naplót írt, utazott, papnövendékként küzdött az egyház modernebb, realisabb nézeteiért, majd papi tevékenysége alóli 1975-ös felmentése után belekerült a hetvenes évek belvárosi avantgárd művészköréibe. De azért megmaradt afféle földalatti evangéliumhirdetőnek, miközben felfedezték rajzkészségét, és a költő Nagy László az ÉS-ben rajzai közlésével szinte beemelte őt a kulturális köztudatba. 1972–78 között felfedezte a színes nyomtatást, majd megtalálta a tojástempera festéshez szükséges drága eszközeit is, elfogadva néhány festőbarátjának tanításait, és attól kezdve változatos témáinak egyre árnyaltabb kifejezése érdekében kimódolta a világos – sárga, kék, vörös és fehér – színek tobzódása mellett egyéni stílusát is. Rengeteg alkotása közül kezdetben a háborús élményeket, katonákat és a városszéli embereket megfogalmazó grafikai voltak a legismertebbek. Majd egyre jobban áradtak a színes falu- és városképei, tájképei, később utazásai során a görög-bizánci és az európai kultúrhelyek látványélményeit sajátos módon feldolgozó képei. Mindeközben vallásos témáinak pazar sokasága szokatlan közvetlenséggel robban be a magyar piktúrába. Somogyi Győző a leghatározottabban vállalja a hit erejének tanító-példázatait, gyakran a portrék, csoportképek közvetlen személyességén keresztül is. Az ő képi evangelizációja egyszerre meggyőző és meghökkenítő. A manapság már-már lejáratott kifejezésként használt szakrális festészetnek ő egyedülállóan hiteles képviselője, akkor is, ha éppen szárnyas oltárt fest, hegyormot, a magyar szentek sorozatát vagy a magyar történelmi arcképcsarnokot.

Somogyi Győző művészetéből a tiszta forrás vize fakad, amelyre minél gyötröttebbek vagyunk, annál inkább szomjazunk, hiszen képei épphogy a teljességet idézik meg, sőt, ő megfesti a vágyainkat, a reményeinket, sőt, tán még a hitünket is.